
موضوع گیری های انبیاء
در قرآن کریم

مؤلف: صلاح عبدالفتاح خالدی

مترجم: مجتبی دوروزی

خالدی، صلاح عبدالفتاح Khalidi, Salah Abd al-Fattah

مواقف الانبياء في القرآن. فارسی

موضع گیری های انبیاء در قرآن

مؤلف: صلاح عبدالفتاح خالدی؛ مترجم: مجتبی دوروزی.

تهران: نشر احسان، ۱۴۰۲. مشخصات ظاهری: [۴۸۸] ص. شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۵۶-۹۳۲-۷

یادداشت: عنوان روی جلد: موضع گیری های انبیاء در قرآن از دیدگاه اهل سنت.

یادداشت: کتابنامه: ص. [۴۸۸]؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع: قرآن -- قصه ها

موضوع: پیامبران - سرگذشتنامه -- پیامبران در قرآن

شناسه افزوده: دوروزی، مجتبی، ۱۳۵۲ - مترجم

رده بندی کنگره: ۲۸۸.۱۴۰ B۴ ۸۰۴۱ م۲خ /

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۲۲ شماره کتابشناسی ملی: ۲۹۹۶۵۹۹

تهران، خیابان انقلاب، روبه روی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، شماره ۴۰۶.

www.nashrehsan.com

تلفن: ۶۶۹۵۴۴۰۴

نشر

موضع گیری های انبیاء در قرآن کریم

مؤلف: صلاح عبدالفتاح خالدی

مترجم: مجتبی دوروزی

ناشر: نشر احسان

چاپخانه: مهارت

شمارگان: ۲۵۰ نسخه

نوبت چاپ: دوم-۱۴۰۲

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۵۶-۹۳۲-۷

موضع گیری های انبیاء در

قرآن

۱۰۰۹۱۰ ریبال

نشر احسان

فهرست

مقدمه..... ۱۳

فصل اول

ابهاماتی پیرامون سرگذشت آدم علیه السلام

- ۱- آدم: اسم خاص غیر عربی ۱۹
- ۲- (ایجاد) توافق میان آیاتی که از آفرینش آدم سخن می‌گویند ۲۱
- ۳- سخن فرشتگان درخصوص جانشینی آدم علیه السلام ۲۴
- ۴- فرشتگان چگونه به تبهکاری و خونریزی این جانشین پی بردند؟ ۲۷
- ۵- آدم جانشین چه کسی است؟ ۲۹
- ۶- معنی (این) سخن خداوند: (وَ نَعَصْتُمْ فِيهِ مِن زَوْجِي) ۳۱
- ۷- خداوند چه چیزی را به آدم علیه السلام یاد داد؟ ۳۳
- ۸- توجیه سجده ملائکه برای آدم علیه السلام ۳۵
- ۹- توجیه سجده ننمودن ابلیس ۳۷
- ۱۰- جن و ابلیس و شیطان ۴۰
- ۱۱- آفرینش آدم و حواء از یک نفس ۴۴
- ۱۲- توجیه نهی آدم و حواء از نزدیک شدن به درخت ۴۸
- ۱۳- چرا آن دو به رغم آن که از خوردن از آن درخت نهی شده بودند باز هم از آن خوردند؟ ۵۱
- ۱۴- چگونه ابلیس آن دو را وسوسه کرد در حالی که از بهشت رانده شده بود؟ ۵۴
- ۱۵- توجیه آشکار شدن عورت آدم و حواء بعد از خوردن از درخت ممنوعه ۵۷
- ۱۶- آدم پروردگارش را نافرمانی کرد ۶۰
- ۱۷- توجیه نافرمانی آدم از پروردگارش! ۶۲
- ۱۸- این بهشتی که رویدادهای سرگذشت آدم در آن رخ داد کجاست؟ ۶۴
- ۱۹- مشاجره میان آدم و موسی علیه السلام ۶۷
- ۲۰- آیا فرو فرستادن آدم به زمین به خاطر تنبیه او بود ۶۹

فصل دوم

ابهاماتی پیرامون سرگذشت نوح علیه السلام

- ۱- نوح: اسم خاص و غیر عربی..... ۷۳
- ۲- چگونه قوم نوح از توحید به شرک گرویدند؟..... ۷۴
- ۳- نوح نزدیک به هزار سال با آنان زیست..... ۷۷
- ۴- معنی خیانت زن نوح به او..... ۸۰
- ۵- نوح چه وقت قومش را نفرین کرد؟..... ۸۲
- ۶- چرا نوح(ع) به پسرش پیشنهاد داد که سوار کشتی شود؟..... ۸۴
- ۷- چرا پسر نوح در انزوا و تنهایی بود؟..... ۸۶
- ۸- عتاب خداوند به نوح به خاطر «سؤال / درخواست» ش درباره پسرش..... ۸۹

فصل سوم

ابهاماتی پیرامون سرگذشت هود علیه السلام

- ۱- عاد از "العَود" و هود از "الهَود" برگرفته شده‌اند..... ۹۵
- ۲- "عاد إرم ذات العماد" چیست؟..... ۹۶
- ۳- آیا عاد یکی بوده یا دو عاد وجود داشته است؟..... ۹۹
- ۴- تنبیه عاد در دو مرحله..... ۱۰۱
- ۵- باد هفت شب و هشت روز بیابی بر آنان وزید..... ۱۰۴

فصل چهارم

ابهاماتی پیرامون سرگذشت صالح علیه السلام

- ۱- ثمود و حجر..... ۱۰۹
- ۲- شتر ماده آب چشمه را در یک روز می‌نوشید!!..... ۱۱۱
- ۳- توجیه این که صالح علیه السلام از "مسخرین" بود..... ۱۱۳
- ۴- از میان بردن قوم ثمود با زلزله و صدای مهیب و رعد و برق..... ۱۱۴
- ۵- سرزمین ثمود و دیدار از آثار عذاب‌دیدگان..... ۱۱۷

فصل پنجم

ابهاماتی پیرامون سرگذشت ابراهیم علیه السلام

- ۱- کفر پدر ابراهیم علیه السلام ۱۲۱
- ۲- توجیه این مسأله که ابراهیم برای پدرش طلب مغفرت نمود ۱۲۴
- ۳- توجیه سخن ابراهیم درباره ستاره که گفت: «این پروردگار من است» ۱۲۸
- ۴- پیروزی ابراهیم علیه السلام در گفت و گویش با پادشاه ۱۳۲
- ۵- چرا ابراهیم علیه السلام از خداوند درخواست کرد که چگونگی زنده شدن مردگان را به او بنمایاند؟ ۱۳۵
- ۶- سخن ابراهیم که گفت: «من بیمارم» ۱۳۹
- ۷- ابراهیم با قدرت و قوت بت‌ها را می‌شکند ۱۴۳
- ۸- توجیه سخن ابراهیم که گفت: «این بت بزرگ چنین کاری را کرده است» ۱۴۶
- ۹- ابراهیم نجات یافت در حالی که دشمنانش زیانکارترین و خوارترین شدند ۱۵۱
- ۱۰- توجیه سخن ابراهیم درباره سارا که گفت: «خواهرم است» ۱۵۳
- ۱۱- قربانی کیست؟ ۱۵۵
- ۱۲- این که ابراهیم پایه‌های کعبه را بالا برد، به چه معنی است ۱۵۸
- ۱۳- توجیه آنچه میان ابراهیم و ملائکه روی داد ۱۶۲
- ۱۴- چگونه ابراهیم خلیل الله بود؟ ۱۶۶
- ۱۵- توجیه سؤال ابراهیم درباره امامت در دودمانش ۱۶۹
- ۱۶- یهودیان و مسیحیان و مشرکین پیرو آیین ابراهیم نیستند ۱۷۲
- ۱۷- چگونه ابراهیم پدر این امت است؟ ۱۷۶

فصل ششم

ابهاماتی پیرامون سرگذشت لوط علیه السلام

- ۱- فرق میان نام لوط و (عمل) لواط ۱۸۱
- ۲- چرا لوط به خاطر مهمانانش در تنگنا قرار گرفت ۱۸۲
- ۳- معنی سخن لوط علیه السلام که فرمود: «اینان دختران من هستند و برای شما بهتر و شایسته‌ترند» ۱۸۴
- ۴- تکیه‌گاه محکمی که لوط تمنای پناه بردن به آن را داشت ۱۸۸
- ۵- کفر همسر لوط و خیانتش به او ۱۹۰
- ۶- المؤمنة والمؤمنات ۱۹۲

فصل نهم

ابهاماتی پیرامون سرگذشت داود علیه السلام

- ۱- توجیه تسبیح کوهها و پرندگان به همراه داود ۳۵۱
- ۲- داود آهنگر است و زرّه می‌سازد ۳۵۴
- ۳- سلیمان قضاوت داود را در موضوع گوسفندان و زمین حاصلخیز و بچه تصحیح می‌کند .. ۳۵۶
- ۴- حقیقت آنچه میان داود و دو شاکی روی داد ۳۶۰
- ۵- توجیه موضوع‌گیری داود در برابر دو شاکی ۳۶۵

فصل دهم

ابهاماتی پیرامون سرگذشت سلیمان علیه السلام

- ۱- سلیمان علیه السلام وارث چه چیز داود علیه السلام شد؟ ۳۶۹
- ۲- توجیه موضوع‌گیری سلیمان در خصوص اسبان تیزرو و اصیل ۳۷۱
- ۳- آن جسدی که بر روی تخت سلیمان انداخته شده بود چه بود؟ ۳۷۳
- ۴- توجیه درخواست سلیمان درباره‌ی داشتن سلطنتی پهناور ۳۷۷
- ۵- باد چگونه مسخر سلیمان علیه السلام بود؟ ۳۷۹
- ۶- گزارش هُدهُد از ملکه سبأ ۳۸۱
- ۷- موضوع‌گیری پادشاهی سبأ در برابر نامه‌ی سلیمان به آن ۳۸۳
- ۸- چرا سلیمان اراده نمود که تخت ملکه را احضار کند؟ ۳۸۶
- ۹- چگونه در یک آن تخت ملکه آورده شد؟ ۳۸۷
- ۱۰- چرا ملکه با تغییر دادن (ظواهر) تختش مورد امتحان قرار گرفت؟ ۳۹۰
- ۱۱- ملکه و کاخی فرس شده از آبگینه‌ها! ۳۹۲
- ۱۲- اسلامی که ملکه سبأ پذیرفت ۳۹۵
- ۱۳- سلیمان علیه السلام چگونه وفات یافت؟ ۳۹۸

فصل یازدهم

ابهاماتی پیرامون سرگذشت ایوب علیه السلام

- ۱- توجیه مصیبت و ابتلای ایوب علیه السلام ۴۰۳
- ۲- چگونه شیطان او را دچار بیماری و درد کرد؟ ۴۰۵
- ۳- معنی سخن خداوند که می‌فرماید: (أزْکُضْ بِرِجْلِکَ...) ۴۰۸
- ۴- توجیه سوگند ایوب و زدن با دسته‌ای از چوب‌ها ۴۱۰

فصل دوازدهم

ابهاماتی پیرامون سرگذشت یونس علیه السلام

- ۱- یونس چگونه در حالت عصبانیت قومش را ترک کرد؟ ۴۱۳
- ۲- یونس با خروجش مرتکب کار خلاف اولی شد ۴۱۷
- ۳- آیا گرفتاری او، به خاطر مجازات کردنش بود؟ ۴۱۹
- ۴- توجیه این که یونس علیه السلام خود را به ستمگر توصیف کرد ۴۲۰
- ۵- توجیه ایمان آوردن قوم یونس پس از آن که او از میان شان رفت ۴۲۳
- ۶- توجیه احادیثی که در شأن یونس علیه السلام بیان شده است ۴۲۶

فصل سیزدهم

ابهاماتی پیرامون سرگذشت زکریا و یحیی علیهما السلام

- ۱- زکریا از چه چیز خویشاوندان نزدیکش می ترسید؟ ۴۲۹
- ۲- چرا زکریا از مرثده (ی ملائکه) تعجب کرد ۴۳۰
- ۳- نشانه‌ی زکریا در بند آمدن زبانش ۴۳۲
- ۴- "حضور / خویشتن دار" بودن یحیی به چه معناست؟ ۴۳۵
- ۵- آیا یهودیان زکریا علیه السلام و یحیی علیه السلام را کشتند؟ ۴۳۶

فصل چهاردهم

ابهاماتی پیرامون سرگذشت عیسی علیه السلام

- ۱- چرا عیسی به مسیح ملقب شده است؟ ۴۴۱
- ۲- توجیه گفتگوی میان مریم و جبرئیل ۴۴۳
- ۳- معنی سخن خداوند که می فرماید: (فَتَقَفَّخْنَا فِيهَا مِنْ رُوحِنَا) ۴۴۵
- ۴- (رُوحِنَا) دو معنی دارد ۴۴۷
- ۵- توجیه این که عیسی «کلمة الله و روح منه» است ۴۴۹
- ۶- توجیه بارداری و زایمان مریم در چند ساعت ۴۵۱
- ۷- معنی فعل (فَأَجَاءَهَا) ۴۵۳
- ۸- توجیه آرزوی مرگ از سوی مریم ۴۵۴
- ۹- چه کسی او را صدا زد؟ و به او چه گفت؟ ۴۵۶
- ۱۰- توجیه این که مریم خواهر هارون است! ۴۵۹

- ۱۱- توجیه ویژگی رسالت عیسی و جهانی بودن مسیحیت ۴۶۱
- ۱۲- عیسی چگونه پرنده می‌ساخت؟ ۴۶۳
- ۱۳- آیا حواریون در قدرت خداوند شک نمودند؟ ۴۶۶
- ۱۴- آیا عیسی به محمد بشارت داده یا به احمد؟ ۴۷۰
- ۱۵- خداوند چگونه عیسی علیه السلام را برگرفت؟ ۴۷۲
- ۱۶- رویدادهای شب به صلیب کشیده شدن شخصی شبیه عیسی! ۴۷۷
- ۱۷- توجیه نزول عیسی علیه السلام در آخرالزمان ۴۸۱
- منابع ۴۸۸

مقدمه

ان الحمد لله، نحمده و نستعينه، و نتوب إليه و نستغفره، و نعوذ بالله من شرور أنفسنا و سيئات اعمالنا، من يهد الله فلا مضل له، و من يضل فلا هادي له، و أشهد أن لا إله إلا الله، و حده لا شريك له، و أشهد أن محمداً عبده و رسوله، صلوات الله و سلامه عليه، و على آله و صحبه أجمعين.

(گاه) قرآن از پیامبران و فرستادگان سخن می‌گوید، و سرگذشت‌ها و (رویدادهای) زندگی‌شان را، و موضع‌گیری‌ها و موقعیت‌های آنان در رابطه با اقوام‌شان، و دعوت آنان، و آنچه میان پیامبران و آنان رویداده، و این که در نهایت خداوند کافران را نابود کرده، و پیامبران و فرستادگان را یاری و پیروز گردانیده را برای ما به تصویر می‌کشد.

سخن قرآن در خصوص پیامبران و فرستادگان سخنی مشروح و مبسوط است که در اغلب سوره‌های مکی و مدنی نقل شده است، تقریباً سوره‌ای از سوره‌های طولانی و متوسط، از نمایش صحنه‌ای از سرگذشت پیامبری با قومش، و یا اشاره‌ای به آنچه میان فرستاده‌ای و قومش رخ داده، خالی نیست!

هر مسلمانی یقین دارد که سخن قرآن در خصوص پیامبران و فرستادگان سخنی راست و درست و حقیقت است، زیرا قرآن کلام خداوند است، و کسی از خداوند سبحان راستگوتر نیست! هر سخنی را که قرآن درباره فرستاده‌ای یا پیامبری بیان داشته، همان حق است، و هر سخن و کار و عملکردی را که قرآن به او نسبت می‌دهد همان گونه که در قرآن بیان گردیده در حقیقت به همان شیوه رخ داده است.

موقعیت‌های پیامبران و فرستادگان در قرآن موقعیت‌هایی حقیقی و واقعی است که بر روی زمین روی داده‌اند.

اگر برخی از این موقعیت‌ها معجزه باشند ما منکر آن‌ها نشده و آنها را محال نمی‌دانیم، بلکه ایمان داریم همان گونه که قرآن بیان داشته، این موارد روی داده است. زیرا این‌ها کار خداوندند،

و خداوند هر آنچه بخواهد به انجام می‌رساند و روی دادن نشانه‌ها و معجزات به دستور خداوند چیزی بعید و محال نیست... و بر ما واجب است که عقل‌های مان را وسیع و فراخ گردانیم و آنها را در محدوده‌ی عقل‌های (مادی) کوچک و ضعیف که موارد خارق‌العاده و معجزات را انکار می‌کنند، قرار ندهیم بلکه آن را عقل‌هایی (قرآنی) گردانیم که معجزات و نشانه‌هایی را که برای پیامبران و فرستادگان روی داده در می‌یابند؛ زیرا این گونه امور کار خداوندند. خداوندی که بر هر چیزی قادر و تواناست!!

برخی از موقعیت‌های پیامبران و فرستادگان که در قرآن بیان شده‌اند نیازمند شرح و توضیح‌اند، بعضی از مسلمانان هنگامی که این دسته از آیات که از آن موقعیت‌ها گزارش می‌دهند را می‌خوانند گاه به خوبی آن را درک نمی‌کنند؛ زیرا (معلوماتشان) از تفسیر اندک و شناخت‌شان نسبت به زبان قرآن ضعیف است!

سفرهای (عهد عتیق) سخنان بسیاری از پیامبران و فرستادگان پیشین نقل می‌کنند و روایت‌های مفصل و طولانی از بعضی از آن‌ها بیان می‌دارند، و سخنان و رفتارها و موضع‌گیری‌هایی به آنها نسبت می‌دهند که هتک حرمت و عیب‌جویی از آنان است چیزهایی که با نبوت و عصمت و مراقبت و حمایت خداوند از آنان منطبق و همسو نیست. ما می‌دانیم که علمای کافر یهود کسانی‌اند که اسفار (عهد عتیق) را نوشته‌اند و اسرائیلیات باطل، و روایات دروغین را در آنها ثبت و ضبط کرده‌اند، مطالبی که حق پیامبران و فرستادگان را ضایع می‌گرداند و از شخصیت آنان می‌کاهد، سپس این مطالب را به خداوند منتسب کرده و چنین پنداشته‌اند که این‌ها سخنان خداوند در تورات است سخنانی که خداوند بر موسی علیه السلام نازل فرموده است! بی‌شک در آنچه می‌گویند دروغ‌گویند؛ زیرا آنان تورات را تحریف کرده‌اند، و سخن خداوند در آن را با سخن باطل خود در آمیخته‌اند.

اغلب مورخین و مفسرین مسلمان مجذوب و مفتون این اسرائیلیات و دروغ‌های وارده در اسطوره‌ها و اسفار (عهد عتیق) شده و آنها را در کتاب‌های تاریخی‌ای که تألیف کرده‌اند، بیان داشته و به هنگام سخن گفتن‌شان از سرگذشت پیامبران و فرستادگان ثبت و ضبط کرده‌اند، و با این مطالب آیاتی از قرآن را که از پیامبران و فرستادگان سخن می‌گویند را تفسیر کرده‌اند... گروهی از این مورخین و مفسرین بیشتر این اسرائیلیات را روایت کرده و برخی بخش متوسطی از آن را و دسته‌ای مقدار کمی از آن را بیان داشته‌اند و عده‌ی بسیار بسیار کمی از مفسرین تسلیم نشده و تفاسیرشان را از این اسرائیلیات پاک نگه داشته‌اند!

هنگامی که خواننده مسلمان آنچه را در تفاسیر مختلف بیان شده می‌خواند تعجب می‌کند، آیا آنچه از عملکرد و موضع‌گیری‌های پیامبران و فرستادگان در این تفاسیر بیان شده بالفعل از این

بزرگواران سر زده است؟ آن هم با این که این گونه عملکردها با سرشت فرستادگان، و شخصیت بزرگوار، و علو اخلاقشان منافات دارد! و اگر این چنین چیزی از آنان رخ نداده پس معنا و مفهوم آیاتی از قرآن که برخی از موضع‌گیری‌ها و عملکردهای آنان را نقل می‌کند چیست؟!

چه بسیار زنان و مردان تلاوت کننده قرآن که بعد از مطالعه‌ی برخی اسرائیلیات وارد شده در کتاب‌های تفسیر به نزدمان آمده و از معنا و مفهوم آیاتی که در خصوص برخی از پیامبران و فرستادگان سخن می‌گویند سؤال می‌پرسیدند، و در پی دستیابی به شناخت صحیح آن چیزی بودند که رخ داده است.

برخی از آنان آرزو می‌کردند که ای کاش کتابی در توجیه برخی از موقعیت‌ها و موضع‌گیری‌های پیامبران و فرستادگان، و تفسیر و توضیح برخی از سخنان و کارهای بیان شده‌ی آنان در قرآن، و رمزگشایی از ابهام و پیچیدگی مطرح شده در اطراف آنها، و ابطال اعتراضاتی که متوجه آنهاست، می‌نوشتیم، و ما آن را به خواست و اراده‌ی خدا موکول می‌کردیم که اگر او این را بخواهد توفیق آن را می‌دهد.

بحمدالله پیشتر، یعنی بیش از دو سال پیش کتاب (القصص القرآنی: عرض وقائع و تحلیل أحداث) را در چهار جزء (و جلد) چاپ کردیم، و برگزشت پیامبران و فرستادگان نام برده شده در قرآن، از آدم عَلَيْهِ السَّلَام تا عیسی را در آن به تصویر کشیدیم. در این کتاب حریص بودیم که همراه با قرآن و آنچه از احادیث رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ به درجه‌ی صحت رسیده باقی بمانیم، و کتاب را از هرگونه اسرائیلیات، اساطیر و خرافاتی پاک کردیم، هر خبر و معلوماتی را که در آن ثبت و ضبط کرده‌ایم حتماً دلیل‌مان را برای اثبات آن بیان داشته‌ایم (حال) یا با بیان آیات صریح قرآن و یا احادیث صحیح نبوی! ما در این کتاب برخی از موقعیت‌ها و موضع‌گیری‌های پیامبران و فرستادگان را مطرح کرده سپس آنها را تحلیل و توجیه کرده‌ایم، و آن بخش را که احتمالاً پیرامونش شبهه مطرح شده، شبهه را از بین برده‌ایم، و آن بخش را که شاید پیرامونش ابهامی مطرح شده، ابهام را رمزگشایی کرده‌ایم.

دوست داشتیم کتابی خاص که مختصر و مفید بوده و فهمش آسان باشد را به (پاسخ‌گویی به) ابهاماتی که پیرامون موقعیت‌ها و موضع‌گیری‌های پیامبران و فرستادگان مطرح شده اختصاص دهیم، حال این کتاب به یاری و توفیق الهی فراهم گردیده است.

کتاب (موضع‌گیری‌های انبیاء در قرآن: تحلیل و توجیه) موضوعش: ۱- (بیان و توجیه) ابهاماتی است که پیرامون سرگذشت پیامبران و فرستادگان در قرآن مطرح می‌شود، ۲- (پاسخ‌گویی به) سؤالاتی که پیرامون معنی و مفهوم آیاتی که از آنان سخن می‌گویند، ۳- سخنان و عملکردهایی که به آنان نسبت می‌دهند و نیازمند فهم و تفسیری صحیح‌اند.